

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας

(ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

4 - 6 Σεπτεμβρίου 2009 • Νυμφαίο Φλώρινας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Διδασκαλία
της Ελληνικής Γλώσσας
(ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΝΥΜΦΑΙΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
4, 5 και 6 Σεπτεμβρίου 2009

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος:

Τομπαΐδης Δημήτριος
Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μέλη:

Δαμανάκης Μιχάλης, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Ιορδανίδου Άννα, αν. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Πάτρας
Καλλογήρου Τζίνα, αν. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Καμαρούδης Σταύρος, επίκ. καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Καψάλης Γεώργιος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Κουτσογιάννης Δημήτρης, επίκ. καθηγητής Φιλοσοφικής,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Ματσαγγούρας Ηλίας, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Μήτσος Ναπολέων, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Μπερελής Πέτρος, σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Νάκας Αθανάσιος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Ντίνας Κώστας, αν. καθηγητής ΠΤΝ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παπαδογιαννάκης Νικόλαος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σουλιώτης Μίμης, καθηγητής ΠΤΝ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τσιάκαλος Γιώργος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Χατζηπαναγιωτίδη Άννα, επίκ. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Frederick Κύπρου
Χατζησαββίδης Σωφρόνης, καθηγητής ΤΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος

Κώστας Δ. Ντίνας

Γραμματέας

Άννα Βακάλη

Ταμίας

Άννα Χατζηπαναγιωτίδη

Μέλη

Αναστασία Στάμου
Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος

Γραμματεία

Έφη Γώτη
Ευδοξία Τραιανού
Δημήτρης Χασανίδης
Ελένη Παπαϊωάννου
Στεφανία Τσακιροπούλου

Πλήρης βιβλιογραφική αναφορά άρθρου:

Ντίνας, Κ., Χατζηπαναγιωτίδη, Α., Βακάλη, Α., Κωτόπουλος, Τ. & Στάμου, Α. (επιμ.) 2010. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή "Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)", βλ. <http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika> ημερομηνία πρόσβασης ηη/μμ/εε

Σάββατο, 5 Σεπτεμβρίου 2009

- Ωρα **Αίθουσα 1**
Η ελληνική γλώσσα ως μητρική (πρώτη)
 Θεματική: **Γλωσσολογικά/Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις**
 Προεδρείο: **Α. Νάκας - Σ. Χατζησαββίδης**
- 9.00-9.30 *Δραστηριότητες «με νόημα» για τα παιδιά της Α΄ τάξης του δημοτικού σχολείου προσαρμοσμένες σε δεδομένη περίσταση επικοινωνίας κατά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη σχολική τάξη*
Ε. Τοκμακίδου
- 9.30-9.50 *Η κατάκτηση των μορφοσυντακτικών δομών της ελληνικής από αλλόγλωσσους και φυσικούς ομιλητές της Β/Βάθμιας Εκπαίδευσης: μια συγκριτική ερευνητική μελέτη*
Κ. Ηλιοπούλου
- 9.50-10.10 *Στάσεις και απόψεις των δασκάλων για τα νέα σχολικά εγχειρίδια γλωσσικής διδασκαλίας των τάξεων Ε΄ & ΣΤ΄*
Κ. Αμραντίδου
- 10.10-10.30 *Επικοινωνώ στα ελληνικά με χειρονομίες και εκφράσεις: κριτήρια επιλογής και προτάσεις αξιοποίησης στην εκπαιδευτική διαδικασία*
Ι. Αντωνίου-Κρητικού
- 10.30-10.45 *Η διδασκαλία και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως πρώτης/μητρικής μέσα από το γλωσσικό γραμματισμό από τους εκπαιδευτές ενηλίκων των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας*
Π. Βασιλειάδου
- 10.45-11.30 **Διάλειμμα - Καφές**
 Προεδρείο: **Μ. Σουηλιώτης, Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδη**
- 11.30-14.00 **Επίσημη έναρξη**
 Επίδοση τιμητικής πλάκας στον Ομ. Καθηγητή κ. Δημήτριο Τομπαΐδη

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

1. Δημήτριος Τομπαΐδης, Ομότ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
 2. Αθανάσιος Νάκας, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
 3. Ναπολέων Μήτρης, Καθηγητής Π.Σ. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
 4. Σωφρόνης Χατζησαββίδης, Καθηγητής Π.Σ. Α.Π.Θ.
- 14.00-17.00 **Γεύμα**
- 15.00-17.00 **Εργαστήρια**
 Θεματική: **Κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες**
 Προεδρείο: **Γ. Τσιάκαλος - Ε. Θωμαδάκη**
- 17.00-17.20 *Παγκοσμιοποιημένη πληροφορία και διαμόρφωση μιας νέας γλωσσικής κουλτούρας*
Γ. Σταυριανός
- 17.20-17.40 *Η κουλτούρα στην αίθουσα διδασκαλίας της ξένης γλώσσας. Η περίπτωση της νέας ελληνικής*
Α. Χατζηπαναγιωτίδη
- 17.40-18.00 *Πολιτισμός και ιδεολογία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης: μια συγκριτική προσέγγιση με τη διδασκαλία της ρωσικής*
Τ. Τριανταφυλλίδου, Ε. Θωμαδάκη
- 18.00-18.20 *Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης μέσα από εκπαιδευτικά εγχειρίδια για ενήλικες: γλωσσικές πραγματικότητες και κοινωνικές κατασκευές*
Μ. Μαργαρών
- 18.20-18.40 **Συζήτηση**
- 18.40-19.20 **Διάλειμμα**
 Προεδρείο: **Κ. Τσιούμης - Ι. Βαμβακίδου**
- 19.20-19.40 *Αφήγηση στις γλώσσες και τους πολιτισμούς: Εφαρμογές στην ελληνική σχολική τάξη*
Ρ. Καβούνη, Γ. Παπαδόπουλος, Π. Παπαναστασίου, Μ. Παρασκευά, Β. Πετράς, Θ. Πετρίδου, Β. Πηλιάτσικα κ.α.

Παρουσίαση του καθ. Δημήτρη Τομπαΐδη

Καταρχάς θα ήθελα να δηλώσω ότι αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και χαρά για μένα να σας παρουσιάσω τον καθηγητή Δημήτριο Τομπαΐδη, τον οποίο τιμά σήμερα το Συνέδριο μας.

Ο καθηγητής Τομπαΐδης αποτελεί μια από τις εξέχουσες πνευματικές παρουσίες στον ελληνικό χώρο με ευρεία απήχηση στη ακαδημαϊκή κοινότητα για το έργο του (επιστημονικό - ερευνητικό, διδακτικό) και τη γενικότερη προσφορά του στη γλώσσα και στον ευρύτερο χώρο των γραμμάτων.

Γεννήθηκε στην Κάτω Καλλινίκη Φλώρινας και είναι πτυχιούχος και διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έκανε επίσης μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικό στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης στο Παρίσι.

Υπηρέτησε ως συνεργάτης του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ως καθηγητής του Γυμνασίου Χρυσουπόλεως και του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαιδεύσεως, ως Εισηγητής του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), ως Σύμβουλος στο ΚΕΜΕ/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είχε την ευθύνη της σύνταξης των αναλυτικών προγραμμάτων των γλωσσικών μαθημάτων και τον συντονισμό της συγγραφής των διδακτικών βιβλίων «Νεοελληνική γλώσσα για το γυμνάσιο».

Συμμετείχε σε πολλές επιτροπές, όπως η Επιτροπή για την καθιέρωση του μονοτονικού συστήματος, η Επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στα νομικά κείμενα, η Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για τον έλεγχο της γλωσσικής μορφής των νομικών κειμένων, η Μεικτή Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη μεταγλώττιση του Συντάγματος στη δημοτική κ.ά.

Είναι μέλος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών (ΕΠΜ) και πρόεδρος της ΕΠΜ καθώς και διευθυντής του περιοδικού «Αρχαίον Πόντου» από το 1990 μέχρι σήμερα.

Το 1992 εκλέχτηκε καθηγητής της νεοελληνικής γλώσσας στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., στο οποίο διετέλεσε πρόεδρος για δύο θητείες. Το έτος 2000 μετά την αποχώρησή του από το Πανεπιστήμιο του απονεμήθηκε ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή. Δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, διετέλεσε κοσμήτορας του νεοϊδρυθέντος ιδιωτικού Πανεπιστημίου Frederick στη Λευκωσία Κύπρου και αντιπρύτανή του.

Ο κ. Τομπαΐδης έχει σφραγίσει με το έργο του ένα ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων με κοινό σημείο αναφοράς τη γλώσσα. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει 15 βιβλία και πάνω από εκατό άρθρα και μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά, Πρακτικά συνεδρίων, αφιερωματικούς τόμους κ.λπ. και ασχολείται με θέματα περιγραφής και ανάλυσης της νεοελληνικής γλώσσας καθώς και των διαλέκτων της και κυρίως της ποντιακής, της οποίας αποτελεί κράτιστο κάτοχο και μελετητή.

Από τη θέση του ως μέλους του ΔΕΠ και Προέδρου του τμήματος Νηπιαγωγών του ΑΠΘ συνέβαλε αποφασιστικά όχι μόνο στην άρτια οργάνωσή του, αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξή του, εμπνέοντας με το επιστημονικό του κύρος, τη συνεργασιμότητα και την ακάματη εργατικότητα του και τα άλλα μέλη του στην έρευνα και καλλιεργώντας παράλληλα πνεύμα συνεργασίας και γόνιμων συναδελφικών σχέσεων, αρετές με τις οποίες κατόρθωσε το Τμήμα να διακριθεί πανελλαδικά.

Όσοι έχουν συνεργαστεί μαζί του —και εδώ μπορώ να καταθέσω και την προσωπική μου εμπειρία από τη συνεργασία μας στο Πανεπιστήμιο Frederick της Λευκωσίας— μιλούμε για την ανιδιοτέλεια, την παροιμιώδη εργατικότητα του, το πηγαίο χιούμορ του, τις δημιουργικές του πρωτοβουλίες, την αποφασιστικότητα, την αποτελεσματικότητα και την ευθυκρισία του, τη δικαιοσύνη, την έμφυτη ευγένειά του, τη διορατικότητα και τη σύνεση στη λήψη κρίσιμων αποφάσεων, κυρίως όμως και πάνω απ' όλα για το υποδειγματικό του ήθος.

Ο Δημήτριος Τομπαΐδης δεν είναι μόνον ο προικισμένος καθηγητής, ο επιστήμων, ο ερευνητής, ο δάσκαλος. Είναι παράλληλα ένας τρυφερός σύζυγος, με αφοσίωση και αγάπη στην εκλεκτή σύντροφό του Μαρία, που επίσης μας τιμά με την παρουσία της.

Του ευχόμαστε όλοι από καρδιάς υγεία και δημιουργικότητα για να συνεχίσει για πολλά ακόμη χρόνια την επιστημονική του πορεία με το ίδιο πάθος, την ίδια έμπνευση και την ίδια πάντα επιτυχία.

Άννα Χατζηπαναγιωτίδη
επ. καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Frederick
της Λευκωσίας

4 -6 Σεπτεμβρίου 2009

Νυμφαίο Φλώρινας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Νηπιαγωγών
Εργαστήριο Γλώσσας και Προγραμμάτων
Γλωσσικής Διδασκαλίας